

erilaiset etätyöjärjestelmät helpottavat hajautettujen työyksiköiden yhteydenpitoa ja mahdollistavat asiakkaiden kontaktointia, ei se täysin korvaa suoraa vuorovaikutusta.

Tilojen koko ei myöskään vastaa monelta osin toiminnallisia tarpeita. Osa tiloista on liian pieniä / käytettävyydeltään ja kalustettavuudeltaan huonoja ja toisaalta osa liiankin suuria. Tästä syystä uusi tilarakenne on perustuttava toiminallisen suunnitelman pohjalta tehtävälle tilaohjelmalle

Liite: Terveyskeskuksen uudisrakennushanke esiselvityksen loppuraportti

TERVEYSKESKUKSEN UUDISRAKENNUSHANKE. ESISELVITYKSEN LOPPURAPORTTI

Taustaa

Pääterveysaseman kiinteistöjen käyttöaika korjausrakentamisen avulla on enintään 10 vuotta. Tämän seurauksena on syntynyt tarve laatia suunnitelma nykyisen Pääterveysaseman toimintojen sijoittamiselle nykyisten tilojen elinkaaren jälkeen.

Esiselvityksen tekijät

Kuopion kaupungin edustajat

terveysjohtaja Pertti Lipponen (selvitysryhmän pj.)

terveydenhoidon palvelujen päällikkö Hanna-Mari Tanninen

ylilääkäri Pauliina Sulku

vs asemakaavapäällikkö Pauli Soininen

asiakkuuspäällikkö Auvo Vilpponen (selvitysryhmän sihteeri)

ma. tilahallintapäällikkö Mikko Lankinen

toimitilajohtaja Hannu Väänänen

kaavoitusarkkitehti Katja Lintunen

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin edustajat

kiinteistöjohtaja Petri Pyy

hankejohtaja Kirsi Leivonen

sairaalan johtaja Heikki Miettinen

ylilääkäri Pekka Puustinen

asiakkuuspäällikkö Merja Ålander

Kuullut muut asiantuntijat

prof Pekka Mäntyselkä/ Kuopion yliopisto

kunnossapitopäällikkö Petri Hartikainen/ Kuopion kaupunki/tilapalvelut

va. terveydenhuollon palvelujen päällikkö Sanna Niinimäki/Kuopion kaupunki

Asian käsittely ja siihen liittyvät kokoukset

Esiselvitystä varten pidettiin yhteensä 5 kokousta eri kokoonpanoilla ja kokouksista on laadittu erilliset muistiot jotka ovat tämän loppuraportin liitteenä. Niiden sisältöjä ei tässä raportissa käsitellä koska ne ovat muistioista luettavissa. Kaupungin edustajien järjestäytymiskokous pidettiin 24. 11 2020 Ensimmäisessä asiaa käsittelevässä kokouksessa 19. 3 2021 kuultiin mahdollisimman laajasti asiaan liittyviä näkökohtia sekä sairaanhoitopiirin edustajia. 28.4 2021 kokous pidettiin kaupungin edustajien kesken täydennettynä kaupungin johdolla (kj Jarmo Pirhonen, akj Jari Saarinen) tavoitteena hahmottaa kaupungin tahtotila rakennushankkeeseen. 7.6 kokouksessa koottiin kaupungin edustajien kesken aikaisempien kokousten anti ja sovittiin etenemisen askelmerkit rakennushankkeelle. Puheenjohtaja laatii pöytäkirjojen ja käytyjen keskustelun pohjalta loppuraportin joka käydään läpi sairaanhoitopiirin edustajien kanssa x.x ja sen jälkeen loppuraportti toimitetaan kaupunginjohtajistolle ja kaupungin johtoryhmälle jatkotoimista päättämistä varten.

Selvitystyön lopputulos

Tarve tarveselvitykselle

Nykyisellään Savotalon ja Pääterveysaseman muodostamassa kokonaisuudessa tuotetaan osa Kuopion tuottamista perusterveydenhuollon palveluista ja sosiaalipalveluista. Niistäkin palveluista, jotka sijoittuvat pääosin tähän kokonaisuuteen, on osa palvelusta sijoittunut joko toiminnallisista tai tilasyistä myös muualle. Esim. kuvantamisen ja suun terveydenhuollon palveluja on myös Harjulan rakennuksissa ja vastaanottopalveluja Pyöröllä. Palvelujen sijoittumista ovat ohjanneet olevat tilaratkaisut ja niiden kopioiminen suoraan uuteen rakennukseen ei ole perusteltua. Jotta tilaratkaisut tukisivat tulevaa palvelukokonaisuutta ja erityisesti SOTE-uudistuksen palvelu-uudistuksen tarpeita, tulisi käynnistää tarveselvitys. Tähän on kolme keskeistä syytä.

1) Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksista asiakas saa kaikki tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelut yhdestä paikasta

Asiakkaan näkökulmasta palvelun saatavuus yhdestä paikasta ei välttämättä tarkoita sitä, että palvelua tuottava henkilöstö sijoittuu yhteen paikkaan. On kuitenkin todennäköistä, että palvelun tuottamisen kannalta on tarpeen miettiä uudelleen työskentelytilojen fyysistä sijaintia, koska osa palveluista hyötyy siitä, että eri ammattialojen ihmiset ovat fyysisesti samassa paikassa. Tämä vaikuttaa erityisesti silloin, jos sosiaalipalvelujen operatiivista toimintaa on tarpeen tuoda terveydenhuollon yhteyteen.

2) perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatio

Hoitoketju perusterveydenhuollosta erikoissairaanhoidon tulisi asiakkaan näkökulmasta olla jouheva. Tämä ei välttämättä tarkoita sitä, että palvelua tuottava henkilöstö tulisi sijoittua yhteen paikkaan, vaikka se osassa toimintoja voikin olla perusteltua. Integraatio ei myöskään käytännössä vähennä operatiivista työtä tekeviä (eikä näin ollen esim. vastaanottotilojen tarvetta), mutta voi vähentää tarvetta henkilöresurssien lisäämiselle, mikäli hoitoprosessi saadaan vietyä nopeammin läpi ja päällekkäistä työtä ei ole. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon tilaratkaisujen integraatio voi tuoda säästöjä, mikäli erityisesti tukipalvelut (sairaalatekniikka kuten kaasukeskus, varavoima, ruokahuolto, laitoshuolto, välinehuolto) ovat yhteisiä. Näistä osa on jo nyt toteutettu yhteisratkaisuin, kuten apuvälinepalvelut ja sairaalatekninen huolto.

Esimerkiksi psykiatriatalossa nuorten yhdistelmälaitoksen sijoittuminen erikoissairaanhoidon yhteyteen luo toiminnallista synergiaa, mutta tilaratkaisujen osalta synergiaa on vain tukipalveluissa, kuten sosiaalitilat, ulkoilualue ja ruoka- ja laitoshuolto.

3) Tilaratkaisut on perustuttava palvelutarpeesta syntyvälle toiminnalliselle suunnitelmalle

Savotalon ja pääterveysaseman tilanahtaus on vaikuttanut siihen, että vaikka palveluntarve on kasvanut, ei tilakysymyksen vuoksi ole ollut mahdollista lisätä henkilöstöä. Lisäksi useille toiminnoille on jouduttu etsimään nopealla aikataululla korvaavia tiloja johtuen mm. kiinteistöjen ongelmista, minkä seurauksena tilaratkaisuja on tehty enemmän käytettävissä olevan tilan kuin palveluprosessin näkökulmasta. Vaikka erilaiset etätyöjärjestelmät helpottavat hajautettujen työyksiköiden yhteydenpitoa ja mahdollistavat asiakkaiden kontaktointia, ei se täysin korvaa suoraa vuorovaikutusta.

Tilojen koko ei myöskään vastaa monelta osin toiminnallisia tarpeita. Osa tiloista on liian pieniä / käytettävyydeltään ja kalustettavuudeltaan huonoja ja toisaalta osa liiankin suuria. Tästä syystä uusi tilarakenne on perustuttava toiminnallisen suunnitelman pohjalta tehtävälle tilaohjelmalle.

Toimitilojen hankeprosessi ja aikataulu

Toimitilojen hankeprosessi lähtee palvelutarpeen tunnistamisesta. Perusterveydenhuollon palvelulle ja sen kehittämiseksi on selkeä tarve edellä luetelluista syistä. Tarveselvitysvaiheessa käydään läpi toimintaympäristön muutokset ja muutostarpeet. Keskeinen asia on toiminnallinen suunnitelma ja suunnitelman perusteella laadittava alustava arvio toimintatiloista, investointitarpeista sekä vaikutuksesta käyttötalouteen. Tarveselvityksen hyväksymisen jälkeen käynnistyy hankesuunnittelu, jossa selvitetään, millaisin tilaratkaisuin toiminnallinen suunnitelma on mahdollista toteuttaa. On huomioitava, että kaikki toiminnalliset muutokset eivät edellytä muutoksia tilaratkaisuihin.

Koska kyse on laajasta palvelukokonaisuudesta, on hankeaika pitkä. Varkauden SOTE-hanke vei hankesuunnittelun aloittamisesta uudisrakennuksen käyttöönottoon 7 vuotta. Hankesuunnittelua oli jo edeltänyt tarveselvitysvaihe. Huomioiden, että sekä Savotaloon, että pääterveysasemaan tulisi tehdä laaja peruskorjaus 2025-2030, tulisi tarveselvitys käynnistää välittömästi. Vaikka SOTE-uudistus voi vaikuttaa palvelun tuottamistapaan, ei se käytännössä vaikuta palvelu toiminnalliseen sisältöön ja sitä kautta tilatarpeisiin.

Sairaalapalvelujen hankesuunnitelma on käynnistynyt, joka käytännössä tarkoittaa Harjulan alueen toimintojen uudelleenpohdintaa ja hankkeessa on isot rajapinnat ns. terveyskeskuspalvelujen kanssa. Tästäkin syystä olisi tärkeää käynnistää tarveselvitys mahdollisimman pian.

Toimintojen sijoittuminen

Nykyiset keskustan terveyskeskuspalvelut sijoittuvat kortteliin, jonka rakennusmassan laajennettavuus on heikko. Tähän vaikuttaa erityisesti suojeltu Savotalo, jonka muuntojousto ja tilatehokkuus on todettu huonoksi, mutta jota ei voida korvata uudisosaalla. Lisäksi laaja toiminnallinen muutos ja peruskorjaus toimivassa terveydenhuollon yksikössä on todettu yleisesti erittäin haastavaksi ja jopa mahdottomaksi. Tästä syystä toiminnan sijoittaminen uuteen paikkaan on hyvä vaihtoehto.

Niuvantien varteen on jo muodostunut sote-palvelujen keskittymä, KYS:n, Harjulan ja Itä-Suomen yliopiston toimista (opetuslinikat). Alueen täydennysrakentaminen ja tiiviimpi yhteistyö voi mahdollistaa SOTE - palvelujen keskittämisen ja kehittämisen alueella. Perusterveydenhuollon asiakasmäärät ovat korkeat ja niiden vaikutus on huomioitava myös julkisen liikenteen sekä henkilöautoliikenteen suunnittelussa. Mikäli alueelle tulee lisää toimintoja, on mm. harkittava voidaanko työpaikkapysäköintiä siirtää entistä kauemmaksi, jotta asiointiliikenteelle jää riittävästi tilaa. On myös pohdittava, miten voidaan varmistaa

hyvä saavutettavuus kaupungin eri suunnista perusterveydenhuollon palveluihin, joissa käyntitiheys on todennäköisesti suurempi, kuin erikoissairaanhoidossa (esim. usein toistuvat neuvolakäynnit).

Ehdotus jatkotoimenpiteiksi

Selvitystyön kohteena oleva uudisrakennushanke on kustannuksiltaan luokkaa 100Me eli merkittävä investointikohde. Kuopion kaupunki nimeää selvitystyöryhmän jossa ovat mukana kaavoituksen, rakentamisen, poliittisen luottamushenkilöjohdon, kaupungin virkamiesjohdon ja käytännön toiminnan ja toiminnan virkamiesjohdon edustajat. Selvitystyöryhmän kokoonpanossa tulee huomioida tulevan hyvinvointialueen johdon edustus. Vahvistetun lainsäädännön mukaan hyvinvointialueet käynnistävät toimintansa v 2023 alusta ja aikataulullisista syistä rakennushankkeen toteutus jäänee hyvinvointialueen arvioitavaksi ja päätettäväksi. Tarveselvitys voidaan kuitenkin käynnistää jo ennen v 2023 Kuopion kaupungin toimesta.